

O OSOBACH Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

.....
IMIĘ I NAZWISKO

O OSOBACH Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

**O OSOBACH Z NIEPEŁNO-
SPRAWNOŚCIAMI WIEM:**

- A) OGROMNIE DUŻO**
- B) COŚ TAM WIEM**
- C) A KTO TO JEST?**

O OSOBACH Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Interaktywna książka

Copyright: Fundacja Humanity in Action Polska 2019

HUMANITY IN ACTION
POLSKA

 HiaPolska

 @HiaPolska

www.uprzedzprzedzenia.org

Pomysłodawczyni: Sylwia Vargas

Autorki: Sylwia Vargas, Magda Szarota, Monika Mazur-Rafał

Konsultacja merytoryczna: Katarzyna Bierzanowska, Ewa Furgał,
dr Agnieszka Wołowicz

Opracowanie graficzne i ilustracje: Marika Graczyk @marikalua

Redakcja językowa i korekta: Magdalena Steciąg

PRZESTRZEŃ
DZIAŁANIA

Publikacja ta powstała i została wydana w ramach projektu Fundacji Humanity in Action Polska pt. „Przestrzeń Działania” poświęconemu projektowaniu, testowaniu i wdrażaniu innowacyjnych sposobów reagowania na mowę nienawiści.

FOUNDATION
REMEMBRANCE
RESPONSIBILITY
FUTURE

Projekt jest wspierany finansowo przez Fundację „Pamięć, Odpowiedzialność i Przyszłość” (EVZ). Publikacja ta wyraża poglądy autorek, nie odzwierciedla stanowiska Fundacji EVZ.

Numer ISBN: 978-83-941197-5-1

Wydawca: Fundacja Humanity in Action Polska

Wydanie Pierwsze, Warszawa 2019

Książka jest adresowana do każdej czytelniczki i każdego czytelnika, bez względu na wiek. Szczególnie polecamy ją uczennicom i uczniom klas siódmej i ósmej szkoły podstawowej, a także pierwszej klasy szkoły średniej.

Organizacje
partnerskie/
patronaty:

organizacje
społeczne

Publikacja udostępniona na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Bez utworów zależnych 3.0 Polska (CC BY-NC-ND 3.0 PL).

KILKA NIBY-ZASAD:

1. To Ty współtworzysz tę książkę.
2. Każda strona to miejsce do refleksji i notatek.
3. Czekamy na Twoje pytania!

SPIS TREŚCI:

- 1) Stereotypy i niewidoczność osób z niepełnosprawnościami w naszej kulturze.
- 2) Kim są osoby z niepełnosprawnościami?
- 3) Niepełnosprawność, prawa człowieka i aktywizm.

CZĘŚĆ 1:

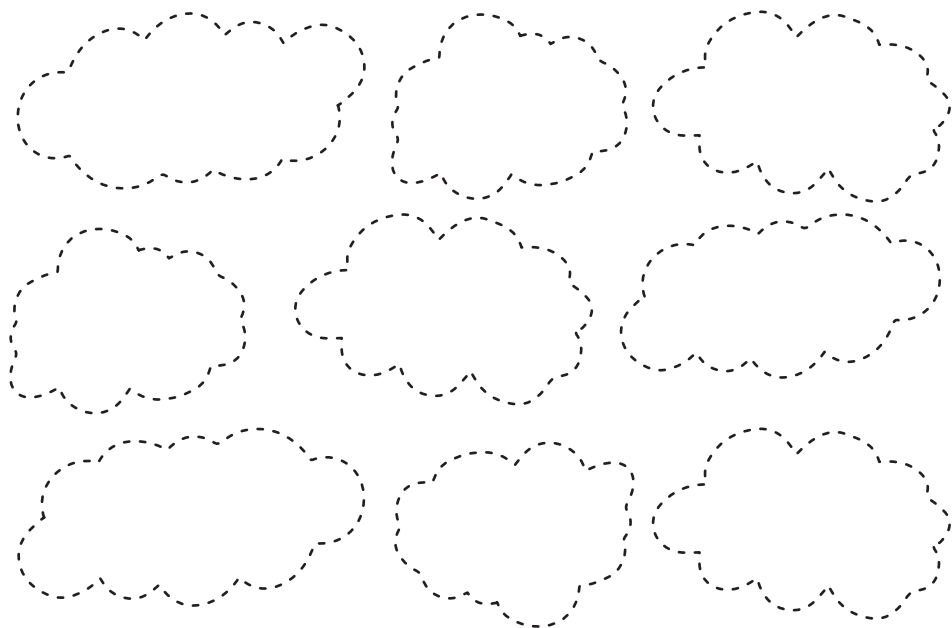
STEREOTYPY
I NIEWIDOCZNOŚĆ OSÓB
Z NIEPEŁNOSPRAWNO-
ŚCIAMI W NASZEJ
KULTURZE

NARYSUJ OSOBĘ Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ

**I WPISZ W CHMURKI, JAKIE MASZ SKOJARZENIA
Z OSOBAMI Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI.**

PRZYJRZYJ SIĘ ZNAKOWI.

który jest często używany w przestrzeni publicznej, by symbolizować osoby z niepełnosprawnościami.

Jakie budzi w Tobie skojarzenia?

Czy Twoim zdaniem jest w nim coś problematycznego?

Czy coś byś w nim zmienił/a, a jeśli tak, to co i dlaczego?

.....

.....

.....

.....

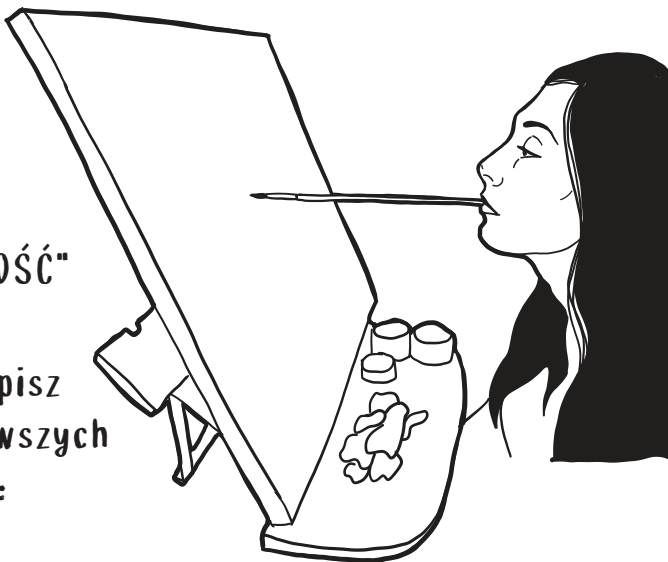
.....

.....

WPISZ

„NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ”

w wyszukiwarce.
wybierz obrazki i opisz
cechy wspólne pierwszych
pięciu rzędów zdjęć:

ILE Z TYCH OBRAZKÓW PRZEDSTAWIA:

- » artystów i artystki:
- » badaczy i badaczki:
- » aktorów i aktorki:
- » podróżników i podróżniczki:
- » sportowców i sportswomenki:
- » osobę z niepełnosprawnością aktywną zawodowo w biurze:
- » osobę z niepełnosprawnością jako matkę, ojca, babcię czy dziadka:
- » osobę z niepełnosprawnością jako osobę zależną od innych:
- » w ogóle nie przedstawia osoby:

Jak myślisz, czy te obrazki dobrze oddają prawdziwe życie osób z niepełnosprawnościami?

.....

.....

.....

Pomimo niepełnosprawności osoba osiągnęła sukces	Tragedia położyła kres marzeniom... LUB: Prawdziwa tragedia.	Teraz chce pomóc innym
Wcześniej była zwykłą osobą...	BINGO	Inspiracja! LUB: Pamiętaj, nie masz tak źle!
Osoba cierpi na...	Jaka odważna osoba! Pełna determinacji!	Postanowił/a się nie poddawać!

WPISZ W WYSZUKIWARKĘ:

„pokonał/a niepełnosprawność”
lub „nie dał/a się pokonać niepełnosprawności”
lub „nie dał/a się niepełnosprawności”
i przeczytaj jeden lub dwa artykuły na temat osób,
które się w nich pojawią.

ZAZNACZ W BINGO WYRAŻENIA, KTÓRE BRZMIĄ PODOBNIIE DO TEKSTU ARTYKUŁU.

Bardzo często osoby z niepełnosprawnościami przedstawiane są jako inspiracja dla osób pełnosprawnych lub jako punkt odniesienia dla nich (na zasadzie „skoro nie masz niepełnosprawności, Twoje życie nie jest takie złe”). Czy sądzisz, że to etyczne?

.....

.....

WYPISZ WSZYSTKO, CO UDA SIĘ ZNALEŹĆ W TWOICH OBECNYCH PODRĘCZNIKACH SZKOLNYCH NA TEMAT OSÓB Z NIEPEŁNO- SPRAWNOŚCIAMI.

Czy są w nich jakiegokolwiek informacje? Jeśli tak, jak je oceniasz? Jeśli nie znalazłeś/aś żadnej wzmianki, zastanów się, dlaczego tak jest?

.....

.....

.....

.....

A co słyszysz w szkole od nauczycieli/ek lub znajomych na temat niepełnosprawności i/lub osób z niepełnosprawnościami?

.....

.....

.....

.....

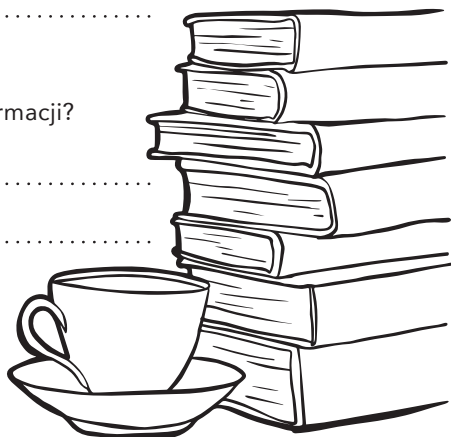
Jaki jest wydźwięk tych informacji?

.....

.....

.....

.....

REPREZENTACJA

to ukazywanie w dziełach kultury i popkultury realnie istniejących grup ludzi – osób o określonym kolorze skóry, wyglądzie, budowie ciała, płci, religii. Pozwala utożsamić się z postaciami i zapoznać z historiami podobnymi do tych, które samemu się przeżywa. Jest szczególnie ważna w przypadku osób należących do mniejszości i grup dyskryminowanych, czyli tych reprezentowanych najrzadziej. Może pomóc przetamywać szkodliwe stereotypy, zwiększać świadomość i widoczność, a także budować poczucie przynależności i bycia akceptowanym.

Dobra, czyli bliższa rzeczywistości reprezentacja nie opiera się na utartych schematach i stereotypach, nie używa przynależności postaci (np. stopnia jej sprawności, orientacji psychoseksualnej czy koloru skóry) jako jedynej cechy, która tę postać wyróżnia.

NA PRZYKŁAD W POPKULTURZE OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI ZWYKLE PRZEDSTAWIANE SĄ JAKO:

- złoczyńcy:
Potwór Frankensteina, Darth Vader („Gwiezdne wojny”), Kapitan Hook („Piotruś Pan”), Joker (seria o Batmanie),
- półroboty:
Luke Skywalker i jego ręka („Gwiezdne wojny”), Terminator, RoboCop,
- osoby zasługujące na litość:
Tim („Opowieść wigilijna”), Quasimodo („Dzwonnik z Notre Dame”),
- osoby definiowane wyłącznie poprzez swoją niepełnosprawność („Star Trek”),
- osoby ze specjalnym darem:
Kassandra i Pytia w mitologii greckiej (wyrocznia), Ofelia („Hamlet”), Biała Królowa („Alicja w Krainie Czarów”), Spoon Boy („Matrix”),
- osoby z niezwykłą wolą realizacji swoich zamierzeń („Mój biegun”, „Spełnienie marzeń”),
- osoby zależne od innych („Nietykalni”),
- inspiracja dla osób pełnosprawnych („Teoria Wszystkiego”, „Piękny Umysł”, gdzie niepełnosprawność jest ukazywana jako „kara za winy” czy też „najgorsze, co może być” w taki sposób, by dowartościować pełnosprawnego widza).

OTO PRZYKŁADY (PRAWIE) DOBREJ REPREZENTACJI, CZYLI BOHATEROWIE I BOHATERKI, KTÓRZY MAJĄ WIELE CECH OPRÓCZ NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI. SPRAWDŹ W INTERNECIE, DLACZEGO TAK UWAŻAMY:

Furiosa („Mad Max. Na drodze gniewu”),
Czkawka („Jak wytresować smoka”),
Ciastek („Shrek”),
House („Doctor House”),
Carrie Mathison (serial „Homeland”).

DODAJ SWOJE PRZYKŁADY:

.....

.....

.....

NIEWIDOCZNOŚĆ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI – co myślisz o takim ujęciu problemu?

„To ciekawe, że mówimy „niewidoczność osób niepełnosprawnych”, a nie „społeczeństwo, które wybiera niewidzenie osób niepełnosprawnych”. Ciężar całej sytuacji zostaje przesunięty na grupę mniejszościową, jakby to był wynik jej działań lub ich braku. Mówimy „przełamywanie niewidoczności osób niepełnosprawnych”, a może należy mówić „przełamywanie niechęci niewidzenia osób niepełnosprawnych przez osoby pełnosprawne”?”

dr Natalia Pamuła, badaczka i sojuszniczka

Przyjrzyj się jeszcze raz stronom 4–10. Jaki obraz osób z niepełnosprawnościami się z nich wyłania?

.....
.....
.....

Co te treści mówią o kulturze, w której żyjesz?

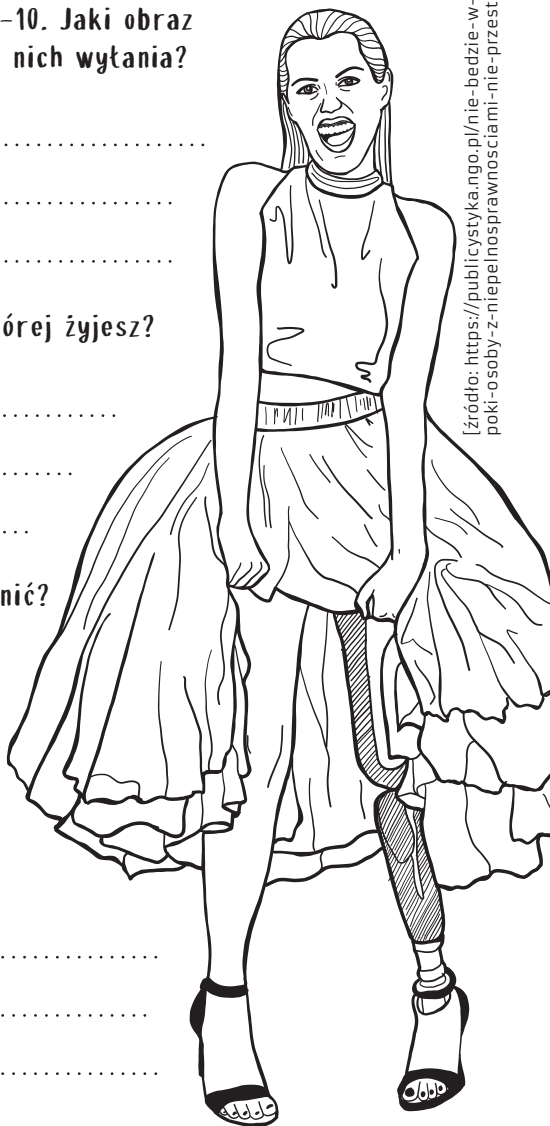
.....
.....
.....

Co Twoim zdaniem powinno się zmienić?

.....
.....
.....

Co Ty mogłabyś/mógłbyś zrobić?

.....
.....
.....

[źródło: <https://publicystyka.ngo.pl/nie-bedzie-w-polsce-demokracji-poki-osoby-z-niepełnosprawnościami-nie-przestana-być-wykluczone>]

Część 2:

KIM SĄ OSOBY Z NIEPEŁNO- SPRAWNOŚCIAMI?

JESTEM OSOBĄ
Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ,
ALE JESTEM TEŻ...

INTELIGENTNY/A
ZABAWNY/A
CZŁOWIEKIEM

KOLEŻEŃSKI/A
UCZNIEM/UCZENNICĄ
WRAŻLIWY/A

PĘYWAKIEM/PĘYWACZKĄ
FANEM/FANKĄ JAKIEGOŚ SERIALU

WNUCZKIEM/WNUCZKĄ
KRÓLOWĄ/KRÓLEM MEDIÓW
SPOŁECZNOŚCIOWYCH

GRACZEM/GRACZKĄ
KOMPUTEROWĄ

UZDOLNIONY/A
PLASTYCZNIE

PRZYJACIELEM/
PRZYJACIÓŁKĄ

SYNEM/CÓRKĄ

Czy Ty też należysz do tych grup? Nikt nie jest tylko osobą z niepełnosprawnością! Każda osoba z niepełnosprawnością ma swój charakter, marzenia, historię, plany, sprawczość, autonomię i godność.

” Najpierw człowiek, potem stereotypy. Media, społeczeństwo skutecznie budują różne stereotypy na temat osób z niepełnosprawnościami, zwykle krzywdzące. Zanim ocenisz drugą osobę tylko dlatego, że wygląda, mówi czy porusza się inaczej, pomyśl, co o niej wiesz. Czy znasz jej imię? Jej historię, talenty, przyjaciół? Czy wiesz, czym zajmuje się w życiu albo dlaczego nie może czasem zrealizować swoich planów? Spróbuj w kontakcie z drugą osobą, czasem jako kolega czy koleżanka, czasem jako pracodawca/czyni, czasem jako osoba stojąca obok w autobusie najpierw w swojej głowie zaparkować wózek tej osoby z boku, odłożyć jej białą laskę dalej, zapamiętać o tym, że komunikuje się nieco inaczej, poznać ją i dopiero wtedy dać sobie prawo do oceny, kim ten człowiek jest jako druga osoba, a nie jako osoba z niepełnosprawnością.”

Katarzyna Bierzanowska, aktywistka

I TY PRAWDOPODOBNIENIE ZNASZ PRZYNAJMNIEJ JEDNĄ OSOBĘ Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ!

ZADANIE:

Oblicz, jaki procent społeczeństwa stanowią w Polsce osoby z niepełnosprawnościami.

DANE:

liczba osób z niepełnosprawnościami w Polsce: 4,7 mln (według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2011 r.)
ludność Polski: 38,43 mln.

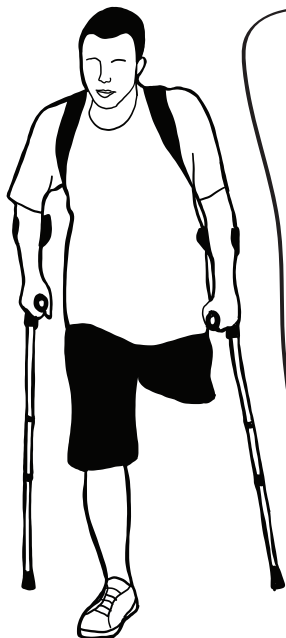
Miejsce na obliczenia:

.....

Odpowiedź: osoby z niepełnosprawnością stanowią przynajmniej* % społeczeństwa. To znaczy, że przynajmniej* co ósmy zamieszkały/a w Polsce jest osobą z niepełnosprawnością.

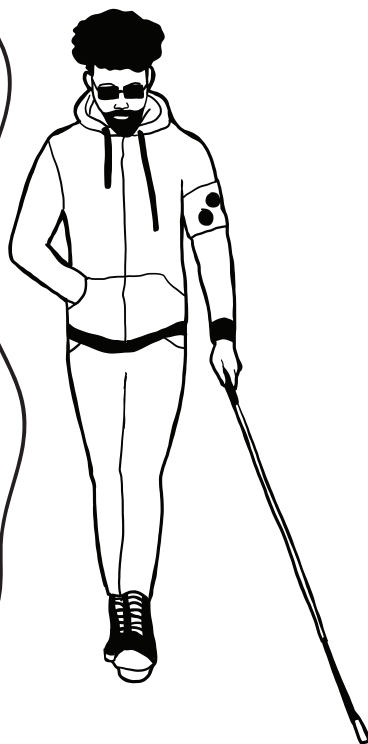

Pssst. Komisja Europejska szacuje, że w państwach Unii Europejskiej co szósty zamieszkały/a jest osobą z niepełnosprawnością, czyli łącznie około 80 milionów ludzi! To ponad dwa razy tyle, ile wynosi populacja Polski.

Osoby z niepełnosprawnościami są członkami i członkiniami wszystkich grup społecznych i dlatego tak ważne jest, żeby świat dookoła był dostępny – żeby osoba poruszająca się na wózku mogła bez barier dostać się na przykład do urzędu miasta, żeby w szkołach były toalety przystosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami i żeby społeczeństwo nie wykluczało lub nie traktowało ich gorzej z powodu panujących stereotypów.

*Używamy słowa „przynajmniej”, ponieważ nie każda osoba z niepełnosprawnością jest zarejestrowana w instytucjach wsparcia, np. w PFRON-ie, czyli Państwowym Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, nie każda wspomniata o tym w spisie powszechnym lub zdaje sobie sprawę, że jej stan kwalifikuje ją do statusu osoby z niepełnosprawnością. Europejskie Ankietowe Badanie Zdrowia (European Health Interview Survey) z 2014 r. wykazało, że w Polsce żyje przynajmniej 7,7 mln osób z niepełnosprawnościami.

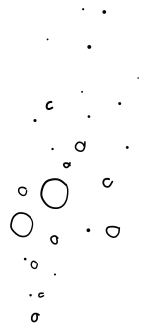

KIM SĄ OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI? CZYM JEST NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ?

Niepełnosprawność od wieków symbolizuje w naszej kulturze to, co odmienne i niechciane, a w konsekwencji wyparte na społeczny i kulturowy margines. Jak pokazują badania, współcześnie osoby z niepełnosprawnościami tylko potencjalnie mogą na równych prawach uczestniczyć w życiu społecznym i politycznym w większości krajów na świecie. Bariery – zarówno materialne, jak i mentalne – stanowią ogromną przeszkodę w partycypacji społecznej i obywatelskiej.

TAK NAPRAWDĘ OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI TO NAJWIĘKSZA MNIEJSZOŚĆ SPOŁECZNA NA ŚWIECIE.

Jej przedstawicielki i przedstawiciele są obecni w każdej grupie społecznej - od świata bogatej finansjery przez inteligencję i mieszczan, po rolników czy rodziny robotnicze. Niestety, świat został urządzony tak, że choć osoby z niepełnosprawnościami mogą pracować, uczestniczyć w życiu społecznym, rozwijać swoje pasje, kompetencje, umiejętności i talenty, to bariery, które napotykać na drodze, bardzo im to wszystko utrudniają. Mogą to być bariery architektoniczne (np. brak pochylni w budynkach), prawne (np. ustawodawstwo, które nie wspiera osób asystujących osobom z niepełnosprawnościami), ekonomiczne (np. dyskryminacja płacowa) czy społeczne (np. stereotypy i niechęć/wrogość ludzi).

Niepełnosprawność jest najczęściej kojarzona z niepełnosprawnością fizyczną, zaburzeniami integracji sensorycznej czy funkcji poznawczych, chorobami psychicznymi oraz różnymi chorobami przewlekłymi. Niepełnosprawność może być widoczna dla otaczających ludzi lub niewidoczna, gdy nie widać jej na pierwszy rzut oka albo wcale.

Ale uwaga! Nie jest prawdą, że niepełnosprawność została zdefiniowana raz na zawsze. Nie ma też jednej definicji niepełnosprawności. To jest koncepcja, która stale się rozwija. Dla wielu osób z niepełnosprawnościami, a także ich sojuszników i sojuszniczek bez niepełnosprawności, najważniejszym punktem odniesienia jest tzw. model społeczny (ang. social model). Niepełnosprawność definiuje się w nim nie jako cechę przypisaną danej osobie, ale jako zjawisko, które powstaje w wyniku jej interakcji z rzeczywistością zewnętrzną, np. z barierami architektonicznymi, ale także z ludźmi o pewnych uprzedzeniach. Rodzaj i jakość tej interakcji wpływa na sytuację oraz status osoby z niepełnosprawnością, a tym samym mówi bardzo wiele o danym społeczeństwie i dominującym w nim systemie wartości. Ten model niepełnosprawności został wprowadzony przez aktywistów i aktywistki z niepełnosprawnościami w kontrze do modelu medycznego czy charytatywnego. O tym, jak świat powinien wyglądać zgodnie ze społecznym modelem niepełnosprawności, mówi Konwencja ONZ o prawach osób z niepełnosprawnościami, którą Polska ratyfikowała w 2012 r. [poczytaj o niej na stronie 25].

***Uwaga:** nazwa konwencji została błędnie przetłumaczona na język polski jako „Konwencja Osób Niepełnosprawnych”. Jej oryginalna nazwa brzmi „Convention on the Rights of Persons with Disabilities”, czyli „Konwencja o Prawach Osób z Niepełnosprawnościami”.

JAK MOŻNA DEFINIOWAĆ NIEPEŁNO- SPRAWNOŚĆ?

„Niepełnosprawność to dla mnie stan, w którym osoby nie są w stanie zaspokoić swoich potrzeb, ponieważ rzeczywistość społeczna nie jest do nich dostosowana. Wynika to z faktu, że grupa dominująca, posiadająca władzę i wpływ na rzeczywistość społeczną, nie uwzględnia ludzkiej różnorodności i projektuje rozwiązania służące jedynie grupie większościowej. Rozwiązania te tworzą bariery infrastrukturalne, administracyjne i ekonomiczne, które uniemożliwiają osobom o różnych rodzajach i stopniach sprawności korzystanie z przestrzeni publicznej i funkcjonowanie społeczne na równych prawach. Inną poważną barierą dla osób z niepełnosprawnościami są postawy społeczne. Społeczeństwu, które nie otrzymuje edukacji na temat ludzkiej różnorodności oraz w którym na etapie edukacji formalnej osoby z niepełnosprawnościami są izolowane od reszty populacji, brakuje rzetelnej wiedzy na temat niepełnosprawności, dlatego też opinie i zachowania są kształtowane na podstawie stereotypów i uprzedzeń. Prowadzą one do dyskryminowania osób z niepełnosprawnościami w różnych obszarach życia społecznego: dostępie do opieki zdrowotnej i socjalnej, na rynku pracy, w edukacji czy dostępie do dóbr i usług. Niepełnosprawność jest więc tworzona społecznie i kulturowo, nie wynika z ograniczeń jednostki, ale z systemu nieuwzględniającego potrzeb wszystkich osób. Aby skutecznie pokonywać bariery uniemożliwiające osobom z niepełnosprawnościami pełny udział w życiu społecznym, potrzebujemy zmian systemowych”.

Ewa Furgał, aktywistka, kobieta w spektrum autyzmu

„Najbliższa jest mi definicja niepełnosprawności zapisana w ratyfikowanej przez Polskę Konwencji o Prawach Osób z Niepełnosprawnościami, która mówi, że osoby z niepełnosprawnościami mają długotrwale naruszoną sprawność fizyczną, umysłową, intelektualną lub w zakresie zmysłów, co może, w oddziaływaniu z różnymi barierami, utrudniać im pełny i skuteczny udział w życiu społecznym, na zasadzie równości z innymi osobami. Niepełnosprawność ma zatem relatywny charakter. Wynika przede wszystkim z charakteru interakcji między niepełnosprawną osobą a środowiskiem, w którym ona żyje. Uszkodzenia ciała nie tworzą niepełnosprawności w sensie społecznym. To dopiero ograniczenia wynikające z nieprzystosowania społeczeństwa decydują o tym, czy dana osoba zostanie z niego wykluczona”.

dr Agnieszka Wołowicz, badaczka i sojuszniczka

„Mniej poważnie niepełnosprawność postrzegam jako zgrzyt między możliwościami i potrzebami człowieka a założeniami przestrzeni, społeczeństwa i państwa. Bardziej serio – jako okoliczności, w których ktoś nie spełnia tzw. norm, a druga strona nie uwzględnia tej sytuacji w swoich działaniach. To znaczy, że bardzo ważne jest to, że niepełnosprawność nie jest sytuacją jednostronną i że osoba, która z nią żyje, nie ponosi odpowiedzialności ani za to, że ma niepełnosprawność, ani za wynikające z tego potrzeby, ani za to, że jest wykluczana lub pomijana w różnych obszarach życia. Na przykładzie – jeśli mamy budynek, do którego prowadzą tylko schody, a pojawia się osoba na wózku, to często mylnie tak czytamy tę sytuację: ktoś ma niepełnosprawność, mógł zapytać o dostępność, mógł z kimś przyjść, nie może samodzielnie wejść do środka, bo ma ograniczenia, a montaż windy kosztuje. Odwróćmy to – dorosła osoba bez niepełnosprawności wchodzi do pomieszczenia, w którym sufit znajduje się na wysokości 120 cm. Czy myślimy wtedy, że mogła przyjść z kimś innym, zadzwonić i że podwyższenie sufitu jest zbyt drogie? Czy to ona ma niepełnosprawność, czy może otoczenie szwankuje, a osoby decyzyjne doprowadziły do sytuacji, która sprawiła, że ta osoba stała się w danej przestrzeni niepełnosprawna? Niepełnosprawność jest też dla mnie pojęciem dynamicznym, ponieważ zmienia się wciąż postrzeganie osób z niepełnosprawnościami, następują zmiany społeczne, prawne, zmienia się też rzeczywistość, więc zakładam, że pojęcie niepełnosprawności powinno za tymi zmianami możliwie nadążać i być zawsze analizowane jak najszerzej”.

Katarzyna Bierzanowska, aktywistka

Wokół społeczności osób z niepełnosprawnościami krąży wiele krzywdzących mitów. Czas na fakty. Pamiętaj – wiedza i sprawdzone fakty to Twoja obrona przed fake newsami i smogiem informacyjnym. Szukaj informacji w internecie, ale też rozmawiaj z samymi osobami z niepełnosprawnością oraz ich sojusznikami/czkami.

MIT: „Osoby z niepełnosprawnością intelektualną są niezdolne do podejmowania ról rodzinnych i opiekuńczych, do wzięcia odpowiedzialności za życie innych osób. Konsekwencje: powoduje to przejmowanie kontroli przez „ekspertów” i „profesjonalistów” nad życiem i decyzjami osób z niepełnosprawnością intelektualną, brak edukacji seksualnej, karanie za przejawy seksualności.

PRAWDA: Wiele osób z niepełnosprawnością intelektualną potrzebuje zarówno przygotowania do pełnienia ról rodzicielskich, jak i późniejszego wsparcia w ich wypełnianiu. Jednak przygotowanie do macierzyństwa i ojcostwa połączone z dobrze funkcjonującą siecią wsparcia na każdym etapie rozwoju dziecka pozwala tej grupie rodziców w satysfakcjonujący sposób opiekować się dzieckiem. Rodzice z niepełnosprawnością intelektualną korzystający z długotrwałego i wszechstronnego wsparcia nie różnią się znacząco od rodziców bez niepełnosprawności w wielu czynnościach dnia codziennego wynikających z ról rodzicielskich”.

dr Agnieszka Wołowicz, badaczka i sojuszniczka

MIT: „Wszystkie osoby w spektrum autyzmu zawsze rozumieją komunikaty dosłownie.

PRAWDA: To nieprawda! Niektóre tak, ale niektóre często używają ironii, metafor i sarkazmu. To nieprawda również, że wszystkie autystyczne osoby nie potrafią kłamać. Jest to jedna z umiejętności społecznych, których można się nauczyć. Niektórym to słabo wychodzi, innym – całkiem nieźle. Wniosek? Nie wiercie w stereotypy! Ani jeden z nich nie jest prawdziwy. Czasem niektóre ze stereotypów sprawdzają się w odniesieniu do poszczególnych osób (są wtedy po prostu cechą danej osoby), ale nigdy nie sprawdzają się w odniesieniu do całej grupy społecznej, której dotyczą. A więc stereotypy zawsze kłamią, bo z założenia określają całą grupę. Nie ma ani jednej cechy, która byłaby wspólna dla wszystkich przedstawicieli i przedstawicielek danej grupy społecznej. Stereotypy szkodzą”.

Ewa Furgał, aktywistka, kobieta w spektrum autyzmu

MIT: „Osoba z niepełnosprawnością potrzebuje pomocy.

PRAWDA: Nikt nie chce w swoim życiu niepełnosprawności, bo boimy się zależności od innych, dlatego nie warto wzmacniać tego poczucia tylko dlatego, że ktoś wykonuje jakąś czynność wolniej, inaczej lub dlatego, że osobom pełnosprawnym się wydaje, że potrzebuje pomocy. Niepełnosprawności są różne, ale dla niektórych codzienna samodzielność oznacza też rehabilitację i niezależne życie. Ciężko osobie z niepełnosprawnością zbudować podmiotowość i poczucie własnej wartości, gdy ludzie wokół zakładają, że niczego nie może zrobić sama. Często zdarza się, że ktoś zaczyna pomagać, nie pytając o to, czy, a jeśli tak, to jak, pomóc. To narusza godność, ale też bezpieczeństwo osób z niepełnosprawnościami. W przypadku osoby pełnosprawnej, która pod restauracją czeka na znajomych, nie oferuje się zwykle ot tak pomocy, w przypadku osoby z niepełnosprawnością, która robi to samo, ale np. jest na wózku, już tak. Warto zastanowić się, z czego wynika ta różnica i jak czuje się

osoba, która kilkanaście razy dziennie bywa pytana o to, czy nie potrzebuje pomocy, i jak otoczenie oraz ona sama ma wierzyć, że może podjąć pracę, wychować dzieci czy podróżować. Warto pamiętać, że osoby z niepełnosprawnościami znajdują mnóstwo sposobów na radzenie sobie z barierami i trudnościami. Osoby niewidome korzystają z komputera, osoba na wózku może samodzielnie wejść po schodach i z nich zejść, osoba niesłysząca może rozmawiać przez telefon. Osoby z niepełnosprawnościami prowadzą firmy, są rodzicami, zdobywają góry, nurkują, uprawiają sport, biorą udział w rajdach samochodowych czy startują w wyborach. Nie są tylko odbiorcami i odbiorczyniami życia społeczno-gospodarczego, ale też aktywnie je współtworzą.”

**HMM, CZY TO ZNACZY,
ŻE NIE NALEŻY PYTAĆ
OSÓB Z NIEPEŁNO-
SPRAWNOŚCIĄ, CZY
POTRZEBUJĄ POMOCY,
ALBO IM NIE POMAGAĆ,
KIEDY TEGO POTRZE-
BUJĄ? ABSOLUTNIE
NIE! WAŻNE JEDNAK,
JAK I W JAKICH SYTU-
ACJACH SIĘ TO ROBI.
SPRAWDŹ WSKAZÓWKĘ
„ZASADA DWÓCH PYTAŃ”
NA STRONIE 23.**

Katarzyna Bieranowska, aktywistka

HEJ, POMIGASZ?

Prawda czy mit? Super jest znać język migowy, bo można się w nim dogadać na całym świecie.

Częściowo mit. Dlaczego? Super jest znać język migowy, ale to nie jest język uniwersalny. Dla przykładu:

Polski język migowy, w skrócie PJM, to naturalny język Głuchych w naszym kraju, odrębny od języka polskiego. Posiada własną gramatykę wizualno-przestrzenną. To dzięki układom dłoni, lokacji, ruchowi i sygnałom niemanualnym przekazywanym w przestrzeni możliwa jest komunikacja. Warto pamiętać, że ten język nie jest językiem uniwersalnym, czyli w innych krajach Głusi posługują się innymi językami migowymi np. amerykańskim językiem migowym, niemieckim językiem migowym, hiszpańskim językiem migowym.

Uwaga: nazwę Głusi piszemy wielką literą, ponieważ odnosi się ona do reprezentantów osobnej kultury, z osobnym językiem.

Szacuje się, że w Polsce mieszka około 50 tys. Głuchych, prawie milion osób ma poważny uszczerbek słuchu, a problem niedosłuchu dotyczy 6 milionów Polaków. Naucz się migać – to język jak każdy inny!

.....

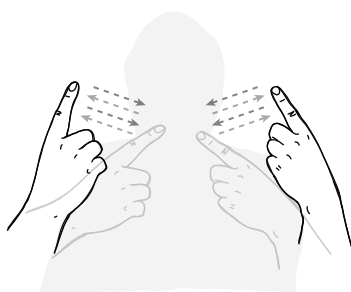
Nie używaj terminu "Głuchoniemy", ponieważ końcówka „niemy” jest dla Głuchych bardzo obraźliwa - oznacza bowiem, że nie mają języka, przez co nie słyszą i nie mówią. To błąd. Głusi mają język: Polski Język Migowy.

Głusi to grupa kulturowa, w przeciwieństwie do innych grup uznawanych za osoby niepełnosprawne, mają swój język, swoją historię, swój system znaczeń, wartości i norm, podobnie jak Łemkowie, Kaszubi czy Ślązacy.

.....

Jesteś

super

Jestem

przy

Tobie

więcej możesz się dowiedzieć tutaj:

FB: @akademiamłodychgluchych

@MłodziMigajaMuzyke

CO OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ CHCIAŁYBY, ŻEBYŚ WIEDZIAŁ/A?

„Nie mamy „specjalnych potrzeb”. Mamy takie same potrzeby jak inne osoby: potrzebę akceptacji, niezależności, zrozumienia, relacji, potrzeby materialne, emocjonalne, seksualne. Potrzebujemy poczucia bezpieczeństwa i chcemy robić to, co kochamy. Mamy też potrzebę uczestnictwa w życiu społecznym. Jeśli któraś z tych potrzeb nie może zostać spełniona ze względu na niepełnosprawność, to dlatego, że nie uwzględniono nas w projektowaniu rozwiązań, które powinny być dostępne dla wszystkich, a nie dlatego, że nasze potrzeby są specjalne”.

Ewa Furgał, aktywistka, kobieta w spektrum autyzmu

„Niepełnosprawność jest wstępem do odkrywania nowych światów. Pozwala odkryć miejsca, ludzi i emocje, które inaczej pozostałyby Ci nieznanne”.

Patrycja Polczyk, antropolożka społeczna z niepełnosprawnością

[źródło FB: „Studia o niepełnosprawności”]

„Zasada dwóch pytań. Jeśli widzisz osobę z niepełnosprawnością, nie zakładaj, że koniecznie będzie potrzebować Twojej pomocy. Jeśli chcesz pomóc, zastosuj zasadę dwóch pytań – spytaj najpierw, CZY pomóc. Jeśli odpowiedź brzmi „nie”, uszanuj to. Jeśli „tak”, zapytaj, JAK pomóc. Każda osoba z niepełnosprawnością najlepiej wie, jakiej pomocy potrzebuje i jak należy udzielić jej w sposób bezpieczny. Nie pomagaj na siłę, też na siłę dla siebie, np. jeśli masz problemy z kręgosłupem, nie oferuj noszenia osoby na wózku, nie ma w tym niczego złego. Często osoba z niepełnosprawnością sama poprosi o pomoc, gdy będzie jej potrzebować.”

Katarzyna Bierzanowska, aktywistka

ETYKIETA

KILKA ŁYKÓW ETYKIETY WOBEC OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI.

Z jakiegoś powodu ludzie bardzo dziwnie się zachowują wobec osób z niepełnosprawnościami. Przychodzimy Wam z pomocą: oto mała ściągą z tego, jak zachowywać się po ludzku.

#1 Osoba poruszająca się na wózku czeka na autobus.

NIE:

Wezwij dwóch postawnych kolegów i wnieście ją do autobusu.

TAK:

Zapytaj, czy i jakiej pomocy potrzebuje.

Wyjaśnienie: Osoba z niepełnosprawnością jest autonomiczna i sama wie, czy i jakie wsparcie jej się przyda, dodatkowo - czy chce być dotykana przez obcych. Nawet jeśli potrzebuje pomocy, to udzielenie jej w niewłaściwy sposób zagraża jej bezpieczeństwu - każda niepełnosprawność jest inna. Jest bardzo prawdopodobne, że każda z trzech różnych osób poruszających się na wózku poprosiłaby o innego rodzaju pomoc przy wchodzeniu do autobusu. Niestety, osoby bez niepełnosprawności zwykle o tym nie myślą.

#2 Stoisz przy ojcu z synem z zespołem Downa i pytasz:

NIE:

„Czy on lubi słodycze?”

TAK:

„Czy lubisz słodycze?”

Wyjaśnienie: Osoby z zespołem Downa to zwykli ludzie, którzy myślą, czują i rozmawiają jak inni. Niestety, osoby pełnosprawne zwykle zwracają się do towarzysza/ towarzyski osób z niepełnosprawnościami tak, jakby były one przezroczyste.

#3 Czekasz w kolejce przed osobą z psem asystującym.

NIE:

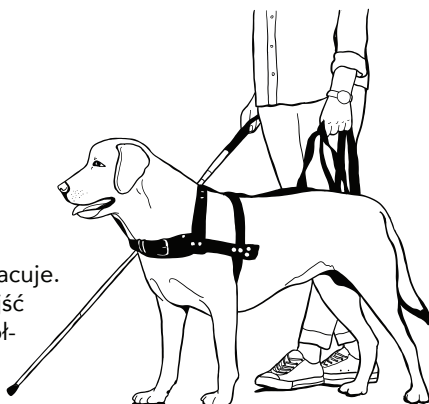
Głaszczesz psa.

TAK:

Po prostu czekasz w kolejce.

Wyjaśnienie: Nie rozpraszaj psa - pies pracuje. Nie dezorientuj go, bo wtedy może przyjść z pomocą zbyt późno lub utrudnisz współpracę psa i jego przewodnika.

#4 Osoba z depresją mówi Ci, że jest jej ciężko.

NIE:

Idź pobiegaj, przejdzie Ci.

NIE:

Mi też jest czasem ciężko.

NIE:

Uśmiechnij się.

NIE:

Powinnaś brać leki.

NIE:

Nie powinnaś brać leków.

TAK:

Jestem tutaj, jeśli chcesz porozmawiać. Jak mogę Cię wesprzeć?

Wyjaśnienie: Choroba to choroba, a osoba chora wie lepiej od Ciebie, co jej jest. Nie lekceważ choroby, ale też nie udawaj lekarza; to nie dlatego osoba z depresją się do Ciebie zwraca.

#5 Spotykasz osobę z niepełnosprawnością ręki lub amputowaną ręką:

NIE:

Ściskasz na powitanie niewładną rękę.

TAK:

Przywitaj się w sposób, który będzie odpowiedni w danej sytuacji. Możesz też zaczekać na reakcję osoby z niepełnosprawnością.

DEPRESJA bez tabu.

W Polsce mamy stan alarmowy, jeśli chodzi o depresję. Nie traktuje się jej poważnie, a tymczasem chorują na nią coraz częściej nawet młode osoby.

Objawów depresji jest sporo i internet na pewno wymieni ich całe mnóstwo. Nie zawsze jednak jest tak, że depresja to odczuwanie długotrwałego smutku. Nie diagnozuj się sam/a - idź do psychiatry. Wiemy, jak to brzmi, ale zaufaj nam – tylko specjalista/ka potrafi stwierdzić, czy dolega Ci depresja, zaburzenia lękowe czy jeszcze inne przypadłości. Zaslugujesz na fachowe wsparcie, troskę i opiekę.

Jeśli chorujesz na przykład na chroniczną depresję, możesz ubiegać się o status osoby z niepełnosprawnością. Wymaga to tylko opinii lekarza, kopii karty choroby i wniosku do PFRON-u. Ten status to nie tylko wsparcie finansowe i możliwość pobytu w sanatorium, ale przede wszystkim zabezpieczenie przed momentami, w których z powodu choroby nie możesz iść do szkoły czy nie jesteś w stanie podojeść do matury. Przysługuje Ci ochrona, więc korzystaj z niej.

Jeśli jest Ci w tym momencie ciężko, zadzwoń:

Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży: 116 111 (codziennie, 12:00-2:00),

Telefon zaufania Lambdy Warszawa: 22 628 52 22 (pon.-pt., 18:00-21:00),

Telefon zaufania Grupy Ponton: 22 635 93 92 (pt. 16:00-20:00).

Jak wskazuje prof. Tomasz Wolańczyk w „Gazecie Wyborczej”:

„Blisko 20% dzieci ma dolegliwości spełniające kryteria zaburzeń. Około 400 tys. dzieci może wymagać pomocy psychiatry, tymczasem mamy w Polsce tylko 400 lekarzy, którzy się nimi zajmują”.

Co piąty polski nastolatek i nastolatka ma objawy depresyjne.

**CZĘŚĆ 3: NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ,
PRAWA CZŁOWIEKA
I AKTYWIZM**

**PRAWA
CZŁOWIEKA**

KONWENCJA ONZ O PRAWACH OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Prawa osób z niepełnosprawnościami – prawami człowieka. Osoby z niepełnosprawnościami to pełnoprawni członkowie i członkinie społeczeństwa. Taki przekaz niesie „Konwencja o Prawach Osób Niepełnosprawnych”, która została jednogłośnie przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne ONZ 13 grudnia 2006 r. W orędziu wydanym z okazji przyjęcia Konwencji ówczesny Sekretarz Generalny ONZ – Kofi Annan napisał:

„Przez wiele lat sposób traktowania osób z niepełnosprawnością ukazywał najgorsze aspekty ludzkiej natury. (...) Społeczności dokładały wszelkich starań, aby osoby z niepełnosprawnością nie były ani zauważane, ani słyszane. Według zapisów miały te same prawa, co osoby w pełni sprawne, w rzeczywistości były często spychane na margines życia społecznego, odmawiano im możliwości, które dla innych były oczywistością. To społeczność osób niepełnosprawnych niestrudzenie i stanowczo promowała tę Konwencję, a Organizacja Narodów Zjednoczonych odpowiedziała jej przyjęciem”.

Polska ratyfikowała Konwencję w 2012 r., co oznacza, że państwo polskie zobowiązało się do przestrzegania jej zapisów, a my, obywatele i obywatelki mamy prawo monitorować, czy i jak są one wdrażane.

UWAGA! Konwencja opiera się na społecznym modelu niepełnosprawności (przypomnij sobie, co to oznacza - strona 13).

„Konwencja została modelowo wypracowana w ramach systemu ONZ dzięki zaangażowaniu aktywistów i aktywistek z niepełnosprawnościami oraz ich sojuszników i sojuszniczek. W efekcie to rodzaj konstytucji naszych praw”.

Magda Szarota, aktywistka i badaczka

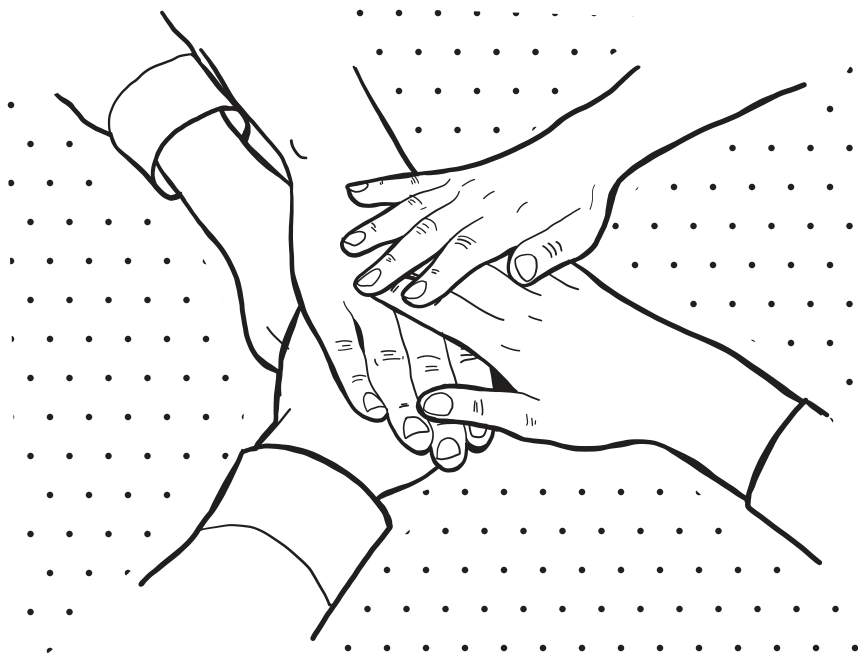
(więcej: <https://publicystyka.ngo.pl/nie-bedzie-w-polsce-demokracji-poki-osoby-z-niepełnosprawnościami-nie-przestana-byc-wykluczane>)

„Jest to akt nie tylko o charakterze normatywnym, ale również edukacyjnym. Za cel Konwencji uznano promowanie, ochronę oraz umożliwienie wszystkim osobom z niepełnosprawnością nieograniczonego korzystania ze wszystkich fundamentalnych swobód i praw człowieka oraz promowanie poszanowania dla ich godności osobistej. Konwencja opiera się na następujących zasadach: poszanowania dla godności osobistej, indywidualnej autonomii, w tym swobody dokonywania własnych wyborów oraz poszanowania dla niezależności jednostki, niedyskryminacji, pełnego i efektywnego uczestnictwa w życiu społecznym i integracji społecznej, poszanowania dla odmienności oraz akceptacji osób niepełnosprawnych jako mających wkład w różnorodność rodziny ludzkiej i w człowieczeństwo, równych szans, dostępności, równości pomiędzy kobietami i mężczyznami”.

dr Krzysztof Kurowski, prawnik z niepełnosprawnością, przewodniczący Polskiego Forum Osób z Niepełnosprawnościami
(źródło: (Mega)zin)

JAK BYĆ SOJUSZNIKIEM/SOJUSZNICZKĄ?

JĘŚLI JESTEŚ OSOBĄ PEŁNOSPRAWNĄ, ZASTANÓW SIĘ, JAK MOŻESZ BYĆ LEPSZYM SOJUSZNIKIEM/CZKĄ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI. MAŁA LISTA DO ODHACZENIA, TYLKO NA ROZGRZEWKĘ:

Czy wiesz, kiedy i w jaki sposób zaoferować pomoc osobom z niepełnosprawnościami?

Czy potrafisz wymienić trzech aktorów lub aktorki z niepełnosprawnościami? (Dodatkowe punkty: oprócz Petera Dinklage'a)

Czy oponujesz przeciwko wydarzeniom, które odbywają się w miejscach niedostępnych na przykład dla osób poruszających się na wózku?

Czy wiesz, czym dokładnie jest autyzm, schizofrenia i choroba dwubiegunowa, i jak bardzo różni się ich obraz w mass mediach od rzeczywistości?

Czy opisujesz zdjęcia na Facebooku i Instagramie tak, by korzystające z czytników osoby niedowidzące i niewidome mogły nadal uczestniczyć w kulturze mediów społecznościowych?

Czy sprzeciwiasz się, jeśli ktoś się śmieje z osób z niepełnosprawnościami?

Czy uważasz jakąkolwiek osobę z niepełnosprawnością za „dzielną” lub „inspirującą”? Czy w takiej opinii skupiasz się na tym, że ma niepełnosprawność, czy na tym, że dokonała czegoś niezwykłego?

Czy mówisz „osoba z niepełnosprawnością” zamiast „inwalida” czy „kaleka”?

Czy wiesz, dlaczego określenia takie jak „kaleka”, „inwalida” czy „upośledzony” są stygmatyzujące?

Czy potrafisz powiedzieć „cześć” w języku migowym?

Czy podświadomie zakładasz, że osoba z niepełnosprawnością ma gorsze umiejętności językowe, słabszą pamięć, nie ma poczucia humoru, nie może być mamą/tatą, nie może pracować zawodowo czy grać w gry zespołowe? Nie musisz tego wiedzieć od razu. Czasem nawet dobrze jest uświadomić sobie, czego nie wiesz i konsekwentnie się dowiadywać. Pamiętaj, że to również Ty budujesz lepszy, bardziej akceptujący i włączający świat. Bądź skuteczną/dobrą osobą sojuszniczą!

ABLEIZM

Ableizm jest terminem zaczerpniętym z języka angielskiego i opisuje:

- a) przekonanie, że niepełnosprawność jest czymś negatywnym, co w miarę możliwości powinno być leczone, naprawiane lub eliminowane,
- b) zestaw przekonań i zachowań, które zmierzają do nierównego lub zróżnicowanego traktowania innych ze względu na faktyczną bądź spodziewaną niepełnosprawność.

Inaczej mówiąc, **ableizm to przekonanie, że osoby z niepełnosprawnościami są gorsze i stoją niżej w hierarchii społecznej niż osoby pełnosprawne; to postawa większości bez niepełnosprawności w stosunku do niepełnosprawnej mniejszości, nacechowana negatywnie w wyniku dyskryminujących stereotypów.**

Idąc do szkoły lub wracając do domu uważnie zbadaj swoją okolicę. Zapisz poniżej pięć przykładów ableizmu, które widzisz, słyszysz lub w inny sposób postrzegasz:

-
-
-
-
-

PSSST. ABLEIZM JEST WSZĘDZIE: TO MOŻE BYĆ NIERÓWNY CHODNIK LUB CZYJŚ ŻART.

NIEPEŁNOSPRAWNI?

?

?

OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI?

OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ?

?

OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE?

?

?

?

JAKICH
WYRAŻEŃ
UŻYWAĆ?

ISTNIEJE TEŻ WIELE SŁÓW, KTÓRE SĄ POWSZECHNIE W OBIEGU, A MAJĄ MOC KRZYWDZĄCĄ WOBEC OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI:

„IDIOTA”, „KRETYN”, „DEBIL”, „IMBECYL”

– wszystkie te słowa odnoszą się do braku sprawności intelektualnej, stawiając osoby z niepełnosprawnością intelektualną jako negatywny punkt odniesienia;

„NORMALNI LUDZIE ROBIĄ TO I TO”

– w zdaniach tego typu zakłada się, że jest jakaś norma i każdy, kto od tej normy odstaje, jest w jakiś sposób wybrakowany; normy społeczne i zdrowotne zmieniają się bardzo często, więc może zamiast postrzegać ludzi w odniesieniu do jakiejś normy, skupmy się na indywidualnych cechach danej osoby;

„NIENORMALNY”, „WARIAT”

– wyrazy te mają wydźwięk zdecydowanie negatywny, co przyczynia się do tego, że osoby z niepełnosprawnościami psychicznymi i mentalnymi napotykać szczególnie dużo uprzedzeń;

„ALE MAM DEPRECHĘ”, „JA MAM TOTALNĄ NERWICĘ”

– zdania, w które dla efektu dramatycznego lub z ignorancji wplata się nazwy chorób, sprawiają, że poważne schorzenia wydają się powszechne i błahe, przez co osoby z niepełnosprawnością napotykać trudności w dostępie do leczenia;

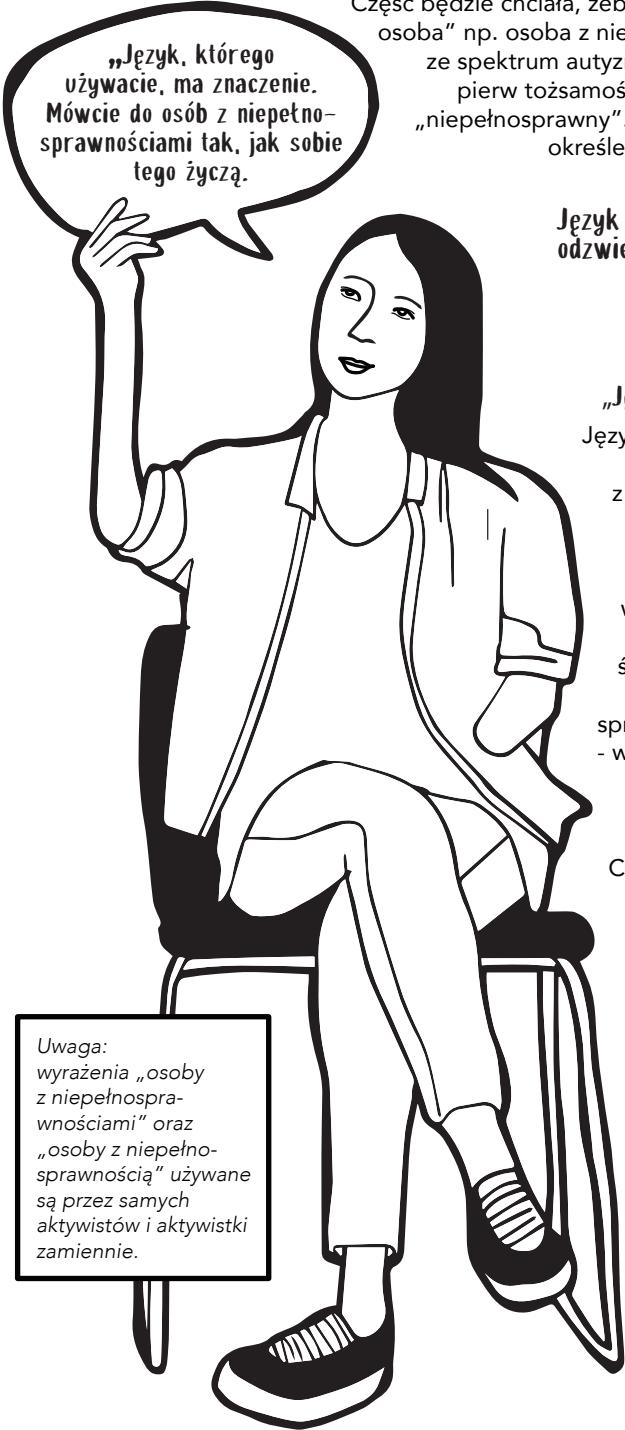
„KALEKA”, „INWALIDA” ITD.

– nie używaj ich, bo mają wydźwięk negatywny i krzywdzący. Czy według Ciebie są to określenia neutralne? Chciałbyś/abyś, żeby ktoś tak powiedział o Tobie, Twoim rodzeństwie lub Twoich przyjaciółach? Jeśli nie, nie sprawiaj przykrości innym, nazywając ich w ten sposób, nawet w ramach żartu.

APELUJEMY:

zmień swoje nawyki językowe.

To nic nie kosztuje, a może wiele zmienić na lepsze!

„Język, którego używacie, ma znaczenie. Mówcie do osób z niepełnościami tak, jak sobie tego życzą.”

Część będzie chciała, żeby mówić w formie „najpierw osoba” np. osoba z niepełnosprawnościami, osoba ze spektrum autyzmu, a część woli formę „najpierw tożsamość” np. „autystyczna osoba”, „niepełnosprawny”. Nie używajcie oceniających określeń typu „niskofunkcjonujący” czy „wysokofunkcjonujący”.

Język wpływa na ludzi, nie tylko odzwierciedla rzeczywistość, ale również ją modeluje”.

Ewa Furgał, aktywistka,
kobieta w spektrum autyzmu

„Język kształtuje rzeczywistość.

Język, jakim mówisz o niepełnosprawności i osobach z niepełnosprawnościami, ma bardzo duże przełożenie na to, jak je postrzegasz i jak robią to inni, a przez to wpływa na traktowanie osób z różnymi niepełnosprawnościami. Opacznie użyty może krzywdzić osoby z niepełnosprawnością, a trafnie dobrany - wzmocnić je. Unikaj określeń, które budzą w Tobie negatywne uczucia, których nie chciałbyś, by użyto wobec Ciebie lub Twoich bliskich np. „inwalidka”, „kaleka”, „upośledzony”, „sprawny inaczej”, „ułomna”. Staraj się w swoim języku stawiać na to, co wzmacnia drugą osobę. Zachęcam do używania określenia „osoba z niepełnosprawnością”, bo to pozwala zobaczyć najpierw człowieka, nie definiować go od razu przez pryzmat sprawności. Dzięki temu można być osobą z psem, z dobrą pracą, z planami na życie i... też z niepełnosprawnością.”

Katarzyna Bierzanowska,
aktywistka

Uwaga:
wyrażenia „osoby z niepełnosprawnościami” oraz „osoby z niepełnosprawnością” używane są przez samych aktywistów i aktywistki zamiennie.

ABLEISTOWSKA HISTORIA RÓŻNYCH WYRAŻEŃ

NIESTETY, NASZ JĘZYK JEST PEŁEN SŁÓW, WYRAŻEŃ I FRAZ
DYSKRYMINUJĄCYCH ZE WZGLĘDU NA NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ.

NA PRZYKŁAD:

CZEGO GŁUCHY NIE DOSŁYSZY, TO ZMYŚLI.

CO ŚLEPEMU PO OCZACH.

ROZMAWIAĆ JAK ZE ŚLEPYM O KOLORACH.

DODAJ SWÓJ PRZYKŁAD:

.....

.....

W tych i podobnych powiedzeniach kryje się wiele krzywdzących przeświadczeń, np. że osoby z niepełnosprawnościami są słabsze, nie można na nich polegać, są mniej inteligentne. Język buduje naszą świadomość i jeśli pozwalamy na używanie takich powiedzonek, sami zaczynamy ulegać takiemu myśleniu.

**OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ MIERZĄ SIĘ
Z PRZESZKODAMI ARCHITEKTONICZNYMI,
UTRUDNIENIAMI W DOSTĘPIE DO RÓŻNYCH
TECHNOLOGII, A TAKŻE ZE STEREOTYPAMI
I Z DYSKRYMINACJĄ. OTO PRZYKŁADY:**

Jak osoba niesłysząca może zadzwonić na pogotowie?

Jak osoba bez rąk może samodzielnie wypełnić formularz na stronie internetowej?

Jak osoba poruszająca się na wózku może samodzielnie wejść do urzędu miasta, który przy wejściu ma „tylko trzy stopnie”?

Jak osoba ze spektrum autyzmu ma się odnaleźć w głośnej, przepełnionej szkole bez sali do wyciszenia?

Jak osoba z chorobą dwubiegunową może odnieść sukces w systemie szkolnym, który jest nastawiony na promowanie obecności?

Jak osoba niesłysząca może w pełni uczestniczyć w seansie filmowym?

Jak osoba z niepełnosprawnością intelektualną ma być traktowana jako pełnoprawny/na członek/członkini społeczeństwa, świetny/a kolega/koleżanka czy potencjalny wykwalifikowany/a pracownik/pracowniczka, jeśli w naszej kulturze (w mediach, w filmach, w serialach) osoby z niepełnosprawnością przedstawiane są jako niesamodzielne, bez osobowości, bez żadnych umiejętności, dziecinne i godne pożałowania?

ŻYJEMY W XXI WIEKU. DOSTĘPNE SĄ JUŻ ROZWIĄZANIA TECHNOLOGICZNE, KTÓRE W WIĘKSZOŚCI SĄ TANIE LUB BEZKOSZTOWE:

Dziewiętnastoletni Japończyk Junto Ohki stworzył apkę na telefon i urządzenia mobilne, dzięki której osoby niesłyszące mogą migać lub wysłać SMS po pogotowie.

Strony internetowe mogą być projektowane w taki sposób, by użytkownicy czytników dla osób niewidomych mogli „słyszeć obrazy” lub tak, by osoby bez władnych rąk mogły po internecie poruszać się za pomocą głosu (więcej na: www.dostepnestrony.pl).

Budynki mogą mieć pochylnie, windy, a najważniejsze biura mogą mieścić się na parterze.

Centra handlowe (np. w Galerii Katowickiej) oferują pokoje wyciszeń, a niektóre muzea organizują „ciche godziny” skierowane do osób ze spektrum autyzmu, z zaburzeniami nerwicowymi czy choćby do osób lubiących kontemplować sztukę w ciszy.

Dyrekcje niektórych placówek szkolą swoją kadrę w zakresie wsparcia osób z niepełnosprawnością, więc osoby z depresją czy chorobą dwubiegunową mogą zdać wszystkie przedmioty bez względu na liczbę nieobecności.

Niektóre szkoły wspierają uczniów i uczennice w uzyskaniu indywidualnego toku nauczania. Depresja, choroba dwubiegunowa, fobia społeczna, zaburzenia nerwicowe, schizofrenia i inne – to choroby, a nie widzimisię czy lenistwo, i tak powinny być traktowane.

Kina wprowadzają seanse z audiodeskrypcją, by osoby niesłyszące mogły oglądać filmy.

W jednym z odcinków amerykańskiej „Ulicy Sezamkowej” pojawiła się nowa bohaterka - autystyczna Julia. Co ważne, spektrum autyzmu nie było cechą definiującą tej bohaterki – była to po prostu kolejna koleżanka. Takie przekazy powinny pojawiać się w innych filmach, książkach czy serialach, bo osoby z niepełnosprawnościami stanowią ważną część naszego społeczeństwa i są ludźmi takimi jak inni - z talentami, opiniami i doświadczeniem.

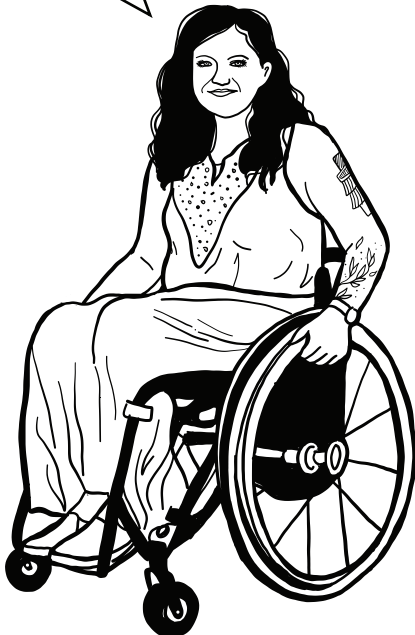
Jak widzisz, nie jest trudno budować tolerancyjny świat.

Prawdziwą barierą najczęściej są uprzedzenia i ignorancja osób pełnosprawnych.

TO NIE JEST TAK, ŻE UDOGODNIENIA DLA OSÓB Z NIEPEŁNO- SPRAWNOŚCIĄ SŁUŻĄ TYLKO IM!

Jak mówi Katarzyna Bierza-
nowska w artykule dla OKO.press:

Gdy mówimy o zasiłkach, świadczeniach, rentach, sprzętach czy turnusach rehabilitacyjnych, temat niepełnosprawności tzw. osobom pełnosprawnym wydaje się odległy. Gdy jednak przełożymy go na konkretne rozwiązania, to staje się znacznie bliższy.

Czy windy dla osób poruszających się z wózkami dziecięcymi nie są dziś niezbędnym ułatwieniem dla rodziców i osób starszych?

Czy pochylnie nie przydają się osobom, które poruszają się po mieście z wózkami na kółkach?

Psst. Narysuj ilustrację.

Czy płyty chodnikowe w zastępstwie kocich łbów nie są bógostawieniem dla osób chodzących w szpilkach?

Czy osoby starsze nie korzystają chętnie z niskopodłogowych autobusów?

Czy czytelne oznaczenia graficzne lub komunikaty w języku, który znasz, nie pomagają Ci poruszać się za granicą?

Ile osób w Twoim otoczeniu złamało rękę, nogę lub palec i nagle okazało się, że automatycznie otwierane drzwi są wybawieniem?

SKORO OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ STANOWIĄ ZWYKLE OKOŁO 10% POPULACJI, TO DLACZEGO W ZNAKOMITEJ WIĘKSZOŚCI KSIĄŻEK CZY FILMÓW NIE MA W ZASADZIE BOHATERÓW Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ?

POMYŚLMY PRZEZ CHWILĘ NA PRZYKŁAD O...

„Harrym Potterze”, w którym nie ma w zasadzie bohaterów z niepełnosprawnością (prócz rodziców Neville’a Longbottoma czy profesora Moody’ego, który stracił oko i poruszał się o lasce).

Czy świat Harry’ego Pottera byłby dostępny dla osób z niepełnosprawnością? Czy Hogwart miałby schody przystosowane dla osób z trudnościami ruchowymi? A skoro plan zamku był dezorientujący nawet dla pełnosprawnych i bystrych czarodziejów, w jaki sposób poruszałyby się po nim osoby niewidome? A co z czarodziejami z dysleksją, którzy mieliby problem z czytaniem zaklęć? Jak powinny wyglądać wspólne posiłki, by czarodzieje ze spektrum autyzmu byli tam mile widziani?

Wyobraź sobie, że powołano Cię na stanowisko Dyrektora/Dyrektorki ds. Dostępności Szkoły Magii i Czarodziejstwa Hogwart. Zaproponuj rozwiązania powyższych (lub jeszcze innych) problemów:

.....

.....

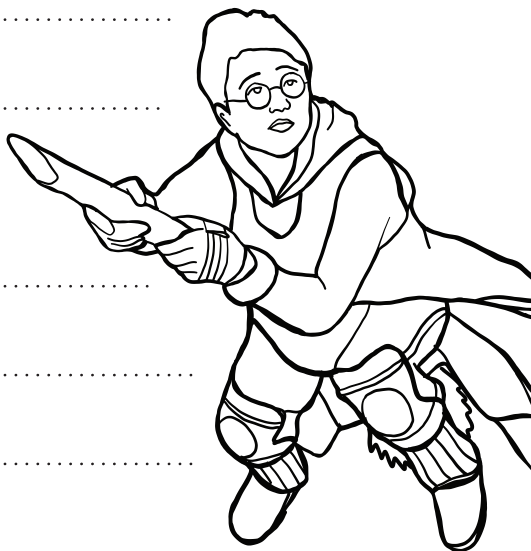
.....

.....

.....

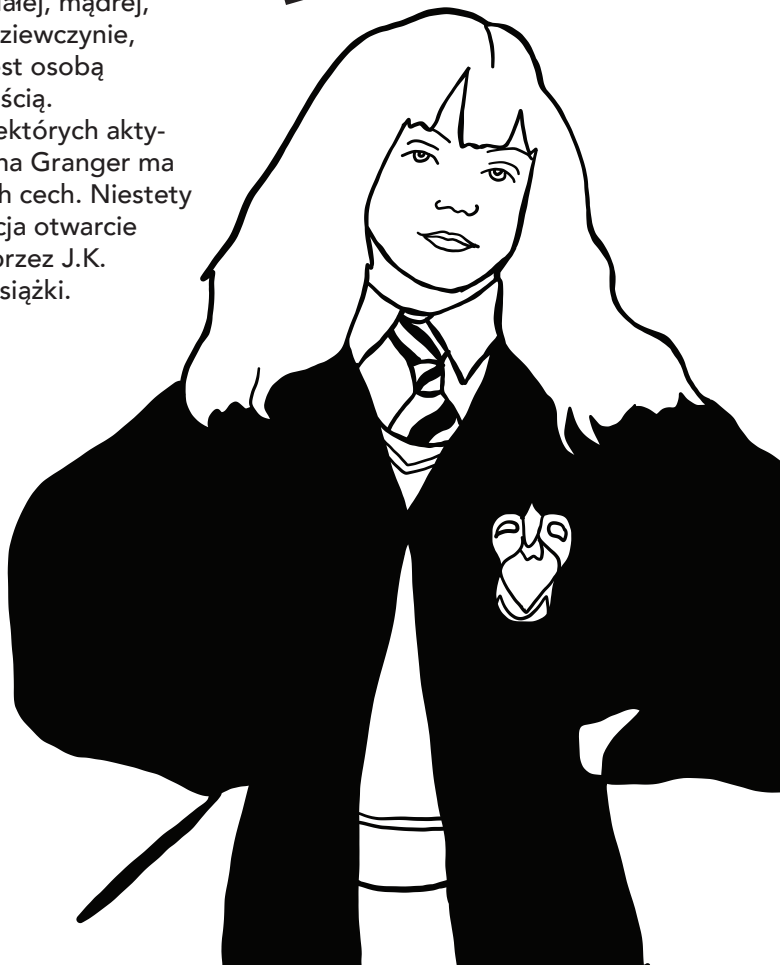
.....

.....

CO BY SIĘ STAŁO,
GDYBY HERMIONA
GRANGER PORUSZAŁA
SIĘ NA WÓZKU LUB
BYŁA DZIEWCZYNĄ
Z ZESPOŁEM ASPERGERA?

Dla fabuły - nic, bo to przecież świat magii. Natomiast przynajmniej 500 milionów czytelników i czytelniczek na całym świecie czytałoby o wspaniałej, mądrej, bystrej, ambitnej dziewczynie, która przy okazji jest osobą z niepełnosprawnością. *Uwaga!* Według niektórych aktywistów/ek Hermione Granger ma wiele autystycznych cech. Niestety nie jest to informacja otwarcie zakomunikowana przez J.K. Rowling, autorkę książki.

R W Z
D
C M
B A *

**OTWÓRZ NAJBLIŻSZĄ GAZETĘ LUB CZASOPISMO
NA DOWOLNEJ STRONIE. WYTNIJ PIERWSZY
OBRAZEK, KTÓRY ZOBACZYSZ.**

Wklej
tutaj

.....

.....

.....

.....

.....

.....

CZY PRZESZŁO CI KIEDYŚ PRZEZ MYŚL, JAK OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ WZROKU KORZYSTAJĄ Z FACEBOOKA LUB INSTAGRAMA? ALBO – JAK OGLĄDAJĄ STRONY INTERNETOWE?

Zdjęcia na stronach internetowych często mają tzw. **alt-opis**, czyli opis, który pojawia się, jeśli najedziesz kursorem na zdjęcie. Jeśli jednak jesteś osobą z niepełnością, korzystasz z urządzenia zwanego czytnikiem, który napotykając zdjęcia, czyta właśnie te opisy.

Jeśli chodzi o Facebook i Instagram, warto jest dodawać opisy do zdjęć tak, by również osoby z niepełnością wzroku mogły je zobaczyć. To wcale nie jest trudne, zobacz poniżej:

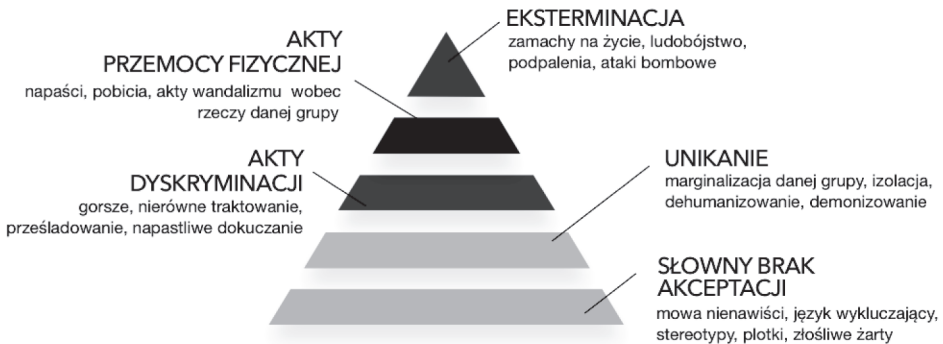
[plakat o czerwonym tle przedstawia postać Marii da Penha, kobiety w białych prostokątnych okularach z czerwoną szminką, z krótkimi czarnymi włosami i w białej koszulce z rękawami do łokci z napisem "Stop Violence", czyli "Stop przemocy". Maria siedzi na wózku i patrzy stanowczo wprost na widza. Nad nią widnieje angielski napis: Maria da Penha. Brazylijska biofarmaceutka i aktywistka na rzecz praw człowieka i kobiet. Obok widnieje mały biogram: Maria spędziła wiele czasu na aktywizmie na rzecz ochrony praw kobiet, które cierpią z powodu przemocy domowej. Jej praca doprowadziła do wprowadzenia tzw. Prawa Marii da Penhy, które od 2006 r. pomogło tysiącom kobiet. W rogu plakatu widnieje podpis autorki: Camila Rosa, a także logo sponsorów: Nevertheless Podcast ze stroną internetową www.neverthelesspodcast.com, Pearson, Storythings i Ada's List]

Teraz Twoja kolej: opis obrazek, który wkleiłeś/aś po lewej stronie. Jak to zrobić? Opisz to, co się dzieje na pierwszym planie, potem na drugim, przedstaw tło, a także emocje/mimikę/gesty osób znajdujących się na obrazku, uwzględnij wszystkie napisy (jeśli znajdują się na zdjęciu). Staraj się nie narzucać swojej interpretacji w opisie.

PIRAMIDA NIENAWIŚCI - STOP!

Dzieci i młodzież z niepełnosprawnościami są znacznie bardziej narażone na różne rodzaje przemocy werbalnej niż ich pełnosprawni rówieśnicy. Spotyka się to często z dużą obojętnością społeczną, bo mowa nienawiści wobec osób z niepełnosprawnościami jest powszechna.

Dlaczego nie wolno ignorować czy umniejszać znaczenia mowy nienawiści w stosunku do różnych grup mniejszościowych – takich jak osoby z niepełnosprawnością? Dlatego, że każda masowa zbrodnia – jak Holokaust, ludobójstwo w Rwandzie czy w Srebrenicy – zaczęła się od mowy nienawiści. Gordon Allport, amerykański psycholog, w swoich badaniach wykazał, że ludobójstwo nie zdarza się ot tak. Prowadzi do niego pięć etapów.

PIRAMIDA NIENAWIŚCI Gordona Allporta (1954)

Mowa nienawiści to pierwszy krok do ludobójstwa. Tak naprawdę to mowa nienawiści przygotowuje grunt pod dalszą, szeroko zakrojoną przemoc. Piramida przedstawia wszystkie etapy prowadzące do masowych mordów.

Pamiętaj! 27 stycznia każdego roku obchodzimy Dzień Pamięci Ofiar Holokaustu. Niestety, często zapomina się, że jego ofiarami były również setki tysięcy osób z niepełnosprawnością, najczęściej intelektualną. Akcja pod kryptonimem T4 była rodzajem laboratorium śmierci, a osoby z niepełnosprawnościami służyły do przetestowania jego skuteczności. Pierwszym krokiem w przygotowaniu do masowej zagłady tych osób było podzielenie społeczeństwa przy pomocy propagandy na tych, którzy byli nie tylko „czystymi rasowo” Niemcami, ale też i „pełnowartościowymi” przedstawicielami tego „gatunku”, oraz tych, którzy, będąc wprawdzie „czystymi rasowo”, reprezentowali zgodnie z wszechobecną terminologią propagandową „życie niegodne życia”, „darmozjadów”. Język propagandy skutecznie uutorował drogę do dalszych kroków.

**(ŹRÓDŁO: "O PAMIĘCI I 'NIEPAMIĘCI", (MEGA)ZIN,
MONIKA MAZUR-RAFAŁ, MAGDA SZAROTA)**

Mowa nienawiści nie wpływa tylko na szykanowaną osobę. Wpływa na Ciebie i całe społeczeństwo. Jeśli słuchasz mowy nienawiści (nawet jeśli nie zgadzasz się z tym, co wyraża), rośnie w Tobie gotowość do stosowania przemocy i mniej Ci zależy na drugiej osobie.

Nie bierz udziału w przemocy: dowiedz się, najwięcej jak możesz o niepełnosprawności, rozmawiaj o stereotypach i reaguj na przemoc wobec osób z niepełnosprawnością.

„Nie gódź się na żarty, język, komentarze, zachowania, które przyczyniają się do wykluczania, stygmatyzacji i gorszego traktowania osób z niepełnosprawnościami. To często wymaga śmiałości, asertywności, nie zawsze może być łatwo zwrócić uwagę, gdy w grupie znajomych pada żart o tym, że ktoś np. „zachowuje się jak upośledzony”. Jeśli na razie trudno Ci wyrazić swój sprzeciw, możesz po prostu odejść, by nie uczestniczyć w rozmowie, która narusza czyjąś godność”.

Katarzyna Bierzanowska, aktywistka

Zwykle w szkołach nie uczy się nas tego, jak reagować na hejt i przemoc lub jak wesprzeć ofiarę przemocy słownej, czy fizycznej. Brak reakcji ze strony otoczenia nie tylko powoduje, że sprawcy czują się bezkarni i są jeszcze bardziej agresywni, ale także ofiara odczuwa skutki przemocy znacznie dłużej, ponieważ wie, że w razie niebezpieczeństwa nikt jej znów nie pomoże.

Tak naprawdę możesz zmienić bieg wydarzeń. Oto kilka prostych sposobów, które wywodzą się z metody "Bystander Intervention", czyli "interwencji świadka". Są one banalnie proste, więc następnym razem po prostu je zastosuj:

1. UDOKUMENTUJ.

Nagryj zdarzenie, zrób zdjęcie, sporządź notatkę. To bardzo ważne, ponieważ jeśli dana osoba będzie chciała dochodzić sprawiedliwości, takie materiały jej się bardzo przydadzą. Pamiętaj: nagrywaj z bezpiecznej odległości. Uwzględnij punkty orientacyjne tak, by można było jasno zobaczyć, gdzie zdarzenie miało miejsce lub na głos podaj adres, datę i godzinę. Nagrywaj przez przynajmniej 10 sekund. Po nagraniu zapytaj osobę, która doświadczyła przemocy, co chce zrobić z nagraniem - skasuj je, jeśli takie jest jej życzenie. Nie masz prawa publikować takiego nagrania w internecie bez zgody osoby poszkodowanej.

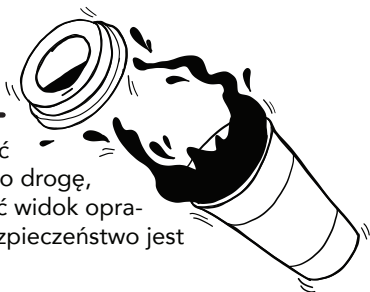

2. BEZPOŚREDNIA KRYTYKA.

UWAGA! Zastosuj ten sposób tylko, jeśli wiesz, że jesteś bezpieczny/a, a oprawca nie może wyrządzić Ci krzywdy. Nie stosuj tego sposobu, jeśli możesz w ten sposób postawić się w niebezpiecznej sytuacji. Zwróć się do oprawcy i nazwij rzeczy po imieniu, np. "To, co robisz jest nie w porządku, przestań", "zostaw go", "skończ z ableizmem". Nie wdawaj się w dialog - jeśli oprawca skieruje swoją uwagę na Ciebie, po prostu zacznij rozmowę z osobą szykanowaną i nie zwracaj uwagi na otoczenie. Możesz też przyknać taki komentarz z odległości, będąc w bezpiecznej odległości - i odejść, by na przykład zadzwonić po policję, poinformować kierowcę autobusu lub wezwać nauczyciela.

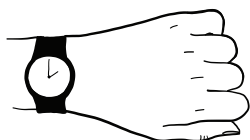
3. ROZPROSZENIE UWAGI.

Tym razem Twoim celem jest po prostu przeszkodzić oprawcy w kontynuowaniu szykan. Możesz zapytać o drogę, o nazwę kolejnego przystanku, rozlać kawę, zasłonić widok oprawcy, rozmawiając przez telefon. Pamiętaj: Twoje bezpieczeństwo jest tutaj priorytetem.

4. ODDELEGUJ ZADANIE.

Jeśli martwisz się o swoje bezpieczeństwo, poproś kogoś o reakcję. Ludzie w tłumie albo przechodnie zwykle nie angażują się w nie swoje sprawy, ponieważ nie jesteśmy uczeni reakcji i w takich sytuacjach nie wiemy, co zrobić. Jeśli jednak zwrócisz się do kogoś bezpośrednio, prawdopodobnie osoba ta zdecyduje się Ci pomóc, np. "Proszę pani, ta osoba jest szykanowana, proszę zareagować" albo "Proszę pana, proszę zareagować - nie można tak traktować innej osoby". W autobusie wymagaj reakcji od kierowcy, w szpitalu od recepcjonistki/ty lub lekarza/rki, w szkole od nauczyciela/lki lub woźnego/ej. Oczywiście, możesz też zadzwonić na policję.

5. POCZEKAJ.

Jeśli nie możesz nic zrobić w danej chwili, poczekaj aż oprawca odejdzie. Podejdź do osoby, która doświadczyła przemocy. Zapytaj, czy wszystko w porządku i czy potrzebuje jakiegś pomocy. Zapytaj, czy chce, żebyś z nim/nią chwilę poczekał/a. Jeśli nagrałeś/aś zdarzenie, zaoferuj, że możesz mu/jej je wystać. Choć nie jest to zwykle oczywiście, takie wsparcie i potwierdzenie, że to, co się wydarzyło nie jest okej, ma wielkie znaczenie dla psychiki osób doświadczających przemocy.

NA MOWĘ NIENAWIŚCI SĄ PARAGRAFY!

Jeśli ktoś szerzy mowę nienawiści, możesz tę osobę zgłosić na policję!
Według art. 304. § 1. Kodeksu postępowania karnego zgłoszenie przestępstwa jest obowiązkiem obywatela.

A CO JEST PRZESTĘPSTWEM?

ART. 190 KODEKSU KARNEGO

§ 1. Kto grozi innej osobie popełnieniem przestępstwa na jej szkodę lub szkodę osoby najbliższej, jeżeli groźba wzbudza w zagrożonym uzasadnioną obawę, że będzie spełniona, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 2. Ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego.

ART. 212 KODEKSU KARNEGO

§ 1. Kto pomawia inną osobę, grupę osób, instytucję, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej o takie postępowanie lub właściwości, które mogą poniżyć ją w opinii publicznej lub narazić na utratę zaufania potrzebnego dla danego stanowiska, zawodu lub rodzaju działalności, podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.

§2. Jeżeli sprawca dopuszcza się czynu określonego w §1 za pomocą środków masowego komunikowania, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

ART. 216 KODEKSU KARNEGO

§ 1. Kto znieważa inną osobę w jej obecności albo choćby pod jej nieobecność, lecz publicznie lub w zamiarze, aby zniewaga do osoby tej dotarła, podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.

§ 2. Kto znieważa inną osobę za pomocą środków masowego komunikowania, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

§ 3. Jeżeli zniewagę wywołało wyzywające zachowanie się pokrzywdzonego albo jeżeli pokrzywdzony odpowiedział naruszeniem nietykalkości cielesnej lub zniewagą wzajemną, sąd może odstąpić od wymierzenia kary.

ART. 255 KODEKSU KARNEGO

§ 2. Kto publicznie nawołuje do popełnienia zbrodni, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 3. Kto publicznie pochwała popełnienie przestępstwa, podlega grzywnie do 180 stawek dziennych, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

ART. 256 KODEKSU KARNEGO

§ 1. Kto publicznie propaguje faszystowski lub inny totalitarny ustrój państwa lub nawołuje do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych, wyznaniowych albo ze względu na bezwyznaniowość, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

ART. 23 KODEKSU CYWILNEGO

Dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza irracjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach.

ART. 24 KODEKSU CYWILNEGO

§ 1. Ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.

§ 2. Jeżeli wskutek naruszenia dobra osobistego została wyrządzona szkoda majątkowa, poszkodowany może żądać jej naprawienia na zasadach ogólnych.

CO MOŻESZ ZROBIĆ?

1. Jeśli hejterstwo dotyczy komentarza, postu lub zdjęcia - zgłoś to na FB. Dodatkowo, wklej adres obiektu na hejstop.pl i na <http://zglosnienawisc.otwarta.org/>
2. Jeśli hejterstwo to wypowiedź/zachowanie, które masz na nagraniu lub na zdjęciu - wejdź na <http://zglosnienawisc.otwarta.org/>
3. Możesz też wysłać list (polecony) do prokuratury - zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa. Zawiadomienie musi zawierać Twoje imię, nazwisko i adres, nazwę danej jednostki prokuratury lub komendy policji, do której składasz pismo. Trzeba w nim własnymi słowami opisać zajście (możliwie z załącznikami - screenshot lub zdjęcie), konieczny jest podpis wraz z datą. Nie wiadomo, czy prokuratura zajmie się sprawą, ale musi to pismo przyjąć. Im więcej zgłoszeń, tym większa szansa, że policja będzie czujniejsza!

Zgłaszaj każdy nienawistny post na Facebooku! Po prostu kliknij w prawym górnym rogu "Zgłoś post", a następnie wskaż, że nie powinien być na FB ze względu na nieodpowiednie treści. Im więcej zgłoszeń administrator otrzyma, tym szybciej zdejmie post! Możesz też wejść na stronę www.hejstop.pl i tam po prostu wkleić napastliwy wpis. Oni już się tym zajmą...

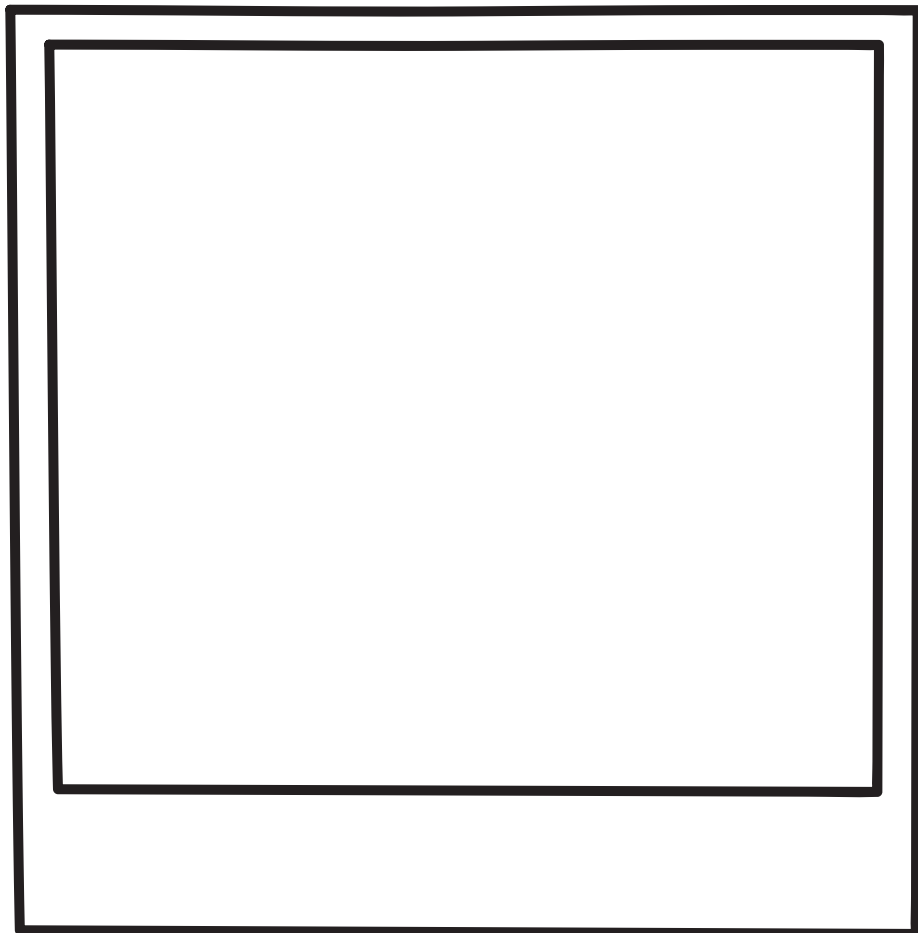
MAŁA RADA:

„ZABIERAJ GŁOS W SPRAWACH OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI – NAWET JEŚLI NIE DOŚWIADCZASZ NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI, NIE OZNACZA TO, ŻE NIE WARTO ZAPYTAĆ NP. O DOSTĘPNOŚĆ DLA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI W KINIE, DO KTÓREGO WYBIERASZ SIĘ W WEEKEND. WARTO TEŻ DOCENIAĆ MIEJSCA, KTÓRE MAJĄ ROZWIĄZANIA DLA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI, BY WSPIERAĆ TAKIE PODEJŚCIE. RUCH NA RZECZ PRAW OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI JEST NAJSKUTECZNIEJSZY WTEDY, GDY JEGO SOJUSZNICY I SOJUSZNICZKI TAKŻE ZABIERAJĄ GŁOS, POKAZUJĄC, ŻE TEMAT DOTYCZY I INTERESUJE WSZYSTKICH”.

Katarzyna Bierzanowska, aktywistka

- zrób zin - własną gazetę! Zbierz kilka osób i stwórzcie rysunki, teksty, kolaże, komiksy o osobach z niepełnosprawnościami, z ich udziałem lub tłumaczące, jak być dobrymi sojusznikami i sojuszniczkami;
- protestuj, gdy widzisz nienawiść: zgłaszaj ableizm, komentarze na Facebooku, zamazuj napisy na murach, zaklej nienawiść wlepą;
- zorganizuj Żywą Bibliotekę - jest to projekt, w ramach którego można porozmawiać z „Żywą Książką” - osobą doświadczającą stereotypów, dyskryminacji czy wykluczenia i poznać jej przeżycia i przemyślenia;
- jeśli w Twojej miejscowości zbliża się jakieś ciekawe wydarzenie, upewnij się, że organizatorzy mają na uwadze, by impreza była dostępna dla osób z niepełnosprawnością;
- tłumacz z języków obcych artykuły na Wikipedii poświęcone osobom z niepełnosprawnością! Im więcej nas jest w Wikipedii, tym łatwiej jest przeciwdziałać stereotypom!
 - opisz zdjęcia w mediach społecznościowych, lajkuj i udostępniaj wpisy organizacji osób z niepełnosprawnościami i działających na ich rzecz;
- świętuj 3 grudnia Międzynarodowy Dzień Osób Niepełnosprawnych lub/i upamiętnij 27 stycznia Dzień Pamięci Ofiar Holokaustu, np. organizując spotkanie w szkole czy warsztaty reagowania na przemoc. Pokaż, że kwestie niepełnosprawności nie są Ci obojętne;
- Reaguj na mowę nienawiści!

JAK WIDZISZ, ISTNIEJE BARDZO WIELE RODZAJÓW NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI. WRÓĆ DO SWOJEGO RYSUNKU ZE STRONY 4. CZY PRZEDSTAWIA ON TĘ RÓŻNORODNOŚĆ? CZY MOŻE RACZEJ „TYPOWE” MYŚLENIE O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI: OSOBA NA WÓZKU, OSOBA NIEWIDOMA, DZIECKO Z WIDOCZNYM DEFEKTEM CIAŁA? CZY NA TWOIM RYSUNKU OSOBA Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ JEST SAMODZIELNA I WYGLĄDA NA TO, ŻE MA JAKĄŚ PASJĘ LUB ZAWÓD?

Większość rysunków będzie niestety przedstawiała obraz typowy. Nie martw się, jeśli tak jest również i w Twoim przypadku. To media i nasza kultura, które są pełne dyskryminacji, powodują, że zazwyczaj nawet nie myślimy o tym, jak żyją osoby z niepełnosprawnością. Narysuj powyżej bardziej rzeczywisty obraz osoby z niepełnosprawnością. Zastanów się, jakie ma pasje? Jak spędza wolny czas? Jakie ma plany na życie? Kim są jej przyjaciele i przyjaciółki?

O HUMANITY IN ACTION POLSKA

Działamy, bo... zmiana sama się nie zrobi!

Od 2005 r. jesteśmy częścią transatlantyckiej organizacji Humanity in Action (HIA) działającej w Bośni i Hercegowinie, Danii, Holandii, Niemczech i USA. Sieć HIA liczy obecnie ponad 2000 aktywistów/aktywistek i stale się powiększa. Jesteśmy przekonani, że aby coś zmienić na lepsze, teoria i praktyka muszą iść w parze. (Współ)organizujemy warsztaty, seminaria i konferencje, tworzymy publikacje, kampanie społeczne oraz strategie działań na temat tych zagadnień i wyzwań. Z pasją tworzymy autorskie projekty i inicjatywy edukacyjne, które łączą prawa człowieka z edukacją historyczną i które mają konkretne przełożenie na działania aktywistyczne.

Jednym z najważniejszych punktów odniesienia jest dla nas POLSKA — to od niej zaczynamy dalsze przyglądanie się światu. Koncentrujemy się na relacjach między mniejszościami a większością w Polsce oraz innych krajach demokratycznych i działaniu na rzecz polepszenia tych relacji. Staramy się szukać nowego podejścia do istniejących wyzwań społecznych oraz kładziemy nacisk na to, by zarówno treść, jak i forma naszych projektów była wartościowa i inspirująca. Kluczowym elementem naszej misji jest wychodzenie do ludzi z inicjatywami i pomysłami wypracowanymi razem z młodymi aktywistami i aktywistkami, by na różne sposoby inspirować do wspólnego uprzedzania uprzedzeń!

Stawiamy na poszanowanie praw człowieka i działania wspierające demokrację, społeczeństwo obywatelskie oraz wielokulturowość. Współpracujemy z młodymi ludźmi z pasją, którzy chcą twórczo działać na rzecz osób/grup dotkniętych dyskryminacją oraz pogłębiać swoje zainteresowania społeczne. Wspieramy ich w rozwoju niezbędnej wiedzy i umiejętności, by sensownie i skutecznie przeciwdziałali uprzedzeniom oraz reagowali na przejawy nienawistnych postaw i zachowań. Stwarzamy możliwości, by mogli uczyć się od doświadczonych aktywistów/aktywistek i ekspertów/ekspertek różnych generacji oraz z różnych krajów. Motywujemy, by rozwijali swoje autorskie pomysły na działania aktywistyczne. Radzimy, jak je udoskonalać i wcielać w życie. Promujemy pracę oraz osiągnięcia absolwentów i absolwentek naszych programów. Inspirujemy do długofalowej współpracy w ramach międzynarodowej sieci liderów i liderek. Dopingujemy, by dzielili się swoimi umiejętnościami i doświadczeniem z młodszym pokoleniem aktywistów/aktywistek. Umożliwiamy im również zmierzenie się z rzeczywistością codziennej pracy na rzecz człowieka w ramach programów stażowych.

Często nasze działania mają charakter pionierski, tj.: stworzenie pierwszej w Polsce sieci aktywistów/aktywistek z niepełno-

sprawnościami i pełnosprawnych czy pierwszego ogólnopolskiego kongresu dla cyberaktywistów/cyberaktywistek (Strefa Interakcji). Naszym flagowym programem jest realizowana od 2006 r. międzynarodowa Akademia Praw Człowieka/Warsaw HIA Fellowship, która znalazła się w pierwszej dziesiątce stypendialnych programów edukacyjnych (fellowship) w światowych rankingach opiniotwórczych portali branżowych: Human Rights Careers oraz College Magazine. Od 2018 r. realizujemy projekt pilotażowy „Przestrzeń Działania”, w ramach którego - łącząc narzędzia z zakresu edukacji, technologii i aktywizmu społecznego - szukamy skutecznych i innowacyjnych sposobów umacniania praw człowieka oraz wdrażania działań z zakresu przedsiębiorczości społecznej. Za swoją działalność Fundacja Humanity in Action Polska była wielokrotnie nagradzana. W 2015 r. otrzymaliśmy prestiżową Nagrodę Międzykulturową MSZ Austrii (Intercultural Achievement Award). W ramach konkursu S3KTOR miasta stołecznego Warszawy w 2016 r. Fundacja dostała nagrodę za najlepszą inicjatywę pozarządową w kategorii Edukacja, jak również specjalną nagrodę mieszkańców Warszawy. Natomiast w 2018 r. Kuchnia Konfliktu - inicjatywa założona przez absolwentkę naszej Akademii - również otrzymała wyróżnienie S3KTOR w wyniku plebiscytu wśród mieszkańców Warszawy.

Kilka słów na koniec

SYLWIA

Jak wyglądałby świat, w którym ludzie nie byliby oceniani na podstawie sprawności? Albo - gdyby nie byli oceniani wcale? Im jestem starsza, tym mniej interesuje mnie świat, w którym nie ma miejsca na różne perspektywy. Uważam, że nie możemy mówić o mocnym społeczeństwie czy demokracji, jeśli prawo i kultura nie uwzględniają potrzeb i możliwości na przykład osób z niepełnosprawnością. Jako osoba z niepełnosprawnością dużo myślę o tym, jak świat mógłby być inaczej zaprojektowany, by więcej osób mogło korzystać z jego piękna.

DLACZEGO TYM SIĘ ZAJMUJEMY?

MAGDA

Jestem kobietą z niewidoczną niepełnosprawnością i od lat staram się działać jako aktywistka i badaczka na rzecz łączenia świata osób z niepełnosprawnościami oraz bez nich. Zależy mi na tym, żeby kwestie niepełnosprawności były traktowane przez wszystkich w kategoriach praw człowieka oraz interpretowane za pomocą społecznego modelu niepełnosprawności. Szczególnie bliskie są mi zagadnienia związane z tzw. wielokrotną dyskryminacją (np. ze względu na płeć i niepełnosprawność). Dziewczyny i kobiety z niepełnosprawnościami stanowią jedną z najbardziej dyskryminowanych grup społecznych w naszym społeczeństwie. Niepełnosprawność to również fascynujący temat i bardzo ważna perspektywa spojrzenia na świat z jego (zmieniającymi się) zasadami, kulturą oraz historią. Jak pokazujemy w książeczce, każdy z Was na co dzień może dodać swoją cegiełkę do tego, by otaczająca nas rzeczywistość była bardziej dostępna i przyjazna dla osób z niepełnosprawnościami. Hakujmy niedostępność i dyskryminację razem!

MONIKA

Od lat pasjonuje mnie edukacja i działania na rzecz praw człowieka. Specjalizując się w tej dziedzinie, z niepokojem dostrzegam, że bardzo często temat niepełnosprawności i osób z niepełnosprawnościami jest pomijany. Tymczasem podobnie jak to ma miejsce w przypadku innych grup mniejszościowych mechanizmy mowy nienawiści, dyskryminacji i wykluczenia dotyczą również tej grupy. I to w ogromnym stopniu... Dlatego staram się to zmienić! Fundacja Humanity in Action Polska od początku była współtworzona przez zespół składający się z osób z niepełnosprawnościami i bez, a temat niepełnosprawności starałyśmy się włączać w nasze inicjatywy oraz zachęcać młodych aktywistów/aktywistki do tego, żeby stawali się sojusznikami i sojuszniczkami osób z niepełnosprawnościami. Jestem dumna z tego, że przecierając szlaki w tym zakresie, udało nam się stworzyć pierwszą w Polsce sieć aktywistów/aktywistek z niepełnosprawnościami oraz bez, która aktywnie i na różne sposoby promowała konieczność ratyfikacji przez Polskę „Konwencji o Prawach Osób z Niepełnosprawnościami”. Nigdy nie zapomnę megaemocji podczas ceremonii jej podpisania w Pałacu Prezydenckim RP. Od tamtego momentu jest dla nas ultraważne, by Konwencja była wdrażana oraz przestrzegana. Dzięki tej książeczce Ty możesz również zrobić jakiś krok, by prawa osób z niepełnosprawnościami w Polsce były W PRAKTYCE przestrzegane. *Dołącz do nas!*

